KINNITATUD
Sotsiaalministri 18.11.2020. a käskkirjaga nr 104

MUUDETUD
Sotsiaalkaitseministri 18.05.2022 käskkirjaga nr 79
Lisa

„Võisiku Kodu reorganiseerimine“ toetuse andmise tingimused

TAT abikõlblikkuse periood
13.08.2020–28.08.2023

Rakendusasutus (RA)
Sotsiaalministeerium

Rakendusüksus (RÜ)
Riigi Tugiteenuste Keskus

Toetuse saaja
AS Hoolekandeteenused

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti
tuleviku heaks

SISUKORD

1. TAT KIRJELDUS 3

1.1. SEOS RAKENDUSKAVAGA 3

1.1.1. PRIORITEETNE SUUND 3
1.1.2. PRIORITEETSE SUUNA ALAEESMÄRK 3
1.1.3. MEETME NIMETUS 3
1.1.4. MEETME EESMÄRK 3

1.2. TAT 3

1.2.1. EESMÄRK 3
1.2.2. TULEMUS 3
1.2.3. VAJALIKKUSE PÕHJENDUS 3
1.2.4. EELARVE 4
1.2.5. SIHTRÜHM 4

2. TEGEVUSE KIRJELDUS TULEMUSTE SAAVUTAMISEKS 4

2.1. VÕISIKU KODU REORGANISEERIMISE LÕPULEVIIMINE 4

3. NÄITAJAD 5

4. TAT MÕJU LÄBIVATELE TEEMADELE 6

5. SEOS PRIORITEETSE SUUNA TEISTE MEETMETE, TAT-DE JA AVATUD TAOTLUSVOORUDEGA 7

6. SEOS VALDKONDLIKE ARENGUKAVADEGA 8

7. TAT RAKENDAMINE 8

7.1. TOETUSE SAAJA ÕIGUSED JA KOHUSTUSED 8
7.2. RAKENDUSÜKSUSE ÕIGUSED JA KOHUSTUSED 9
7.3. RAKENDUSASUTUSE ÕIGUSED JA KOHUSTUSED 9
7.4. KULUDE ABIKÕLBLIKKUS 10
7.5. RIIGIABI 10
7.6. TOETUSE MAKSMINE 10
7.7. TAT MUUTMINE 11
7.8. TOETUSE KASUTAMISEGA SEOTUD TEABE JA SEIREARUANNETE ESITAMINE 12
7.9. FINANTSKORREKTSIOON 12
7.10. VAIETE MENETLEJA 12

8. RISKIDE HINDAMINE 12

Toetuse andmise tingimused (edaspidi TAT) on koostatud perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse § 16 lõike 1 alusel kooskõlas sama paragrahvi lõikega 4.

1. TAT kirjeldus

1.1. Seos rakenduskavaga

1.1.1. Prioriteetne suund

2. Sotsiaalse kaasatuse suurendamine

1.1.2. Prioriteetse suuna alaeesmärk

ELi vahendite kasutamise eesmärk 5: Kvaliteetsem ja integreeritum teenuste struktuur toetab psüühilise erivajadusega inimeste kogukonnas elamist ning puudest tuleneva tegevuspiiranguga inimestel on paremad võimalused oma koduses keskkonnas toimetulekuks

1.1.3. Meetme nimetus

2.5 Hoolekande taristu arendamine, keskkonna kohandamine puuetega inimeste vajadustele vastavaks
2.5.1 Erihoolekandeasutuste reorganiseerimine

1.1.4. Meetme eesmärk

Meetme eesmärk on tagada erivajadusega inimestele paremad elamis-, õppimis- ja töötamistingimused.

1.2. TAT

1.2.1. Eesmärk

Toetuse andmise eesmärk on lõpetada AS-i Hoolekandeteenused hallatavas Võisiku Kodus institutsionaalse erihoolekandeteenuse osutamine. Selleks reorganiseeritakse 114 ööpäevaringse erihooldusteenuse teenusekohta ja kuus autismispektri häiretega täiskasvanutele mõeldud ööpäevaringse erihooldusteenuse teenusekohta.

Planeeritud uutel teenusekohtadel saavad psüühilise erivajadusega inimesed elada inimväärsetes elutingimustes, olla iseseisvamad enda elu puudutavates otsustes ja elukorralduslikes küsimustes. Neil on võimalik kasutada kättesaadavaid avalikke ja elutähtsaid teenuseid (nt eriarstiabi, kauplused, apteek). Uutes üksustes on võimalikult tavapärased elutingimused, mis tagavad privaatsuse ja suurema personaalse tähelepanu ning individuaalse lähenemise. Teenusekohad luuakse peamiselt suuremate asulate vahetusse lähedusse, mis annab võimaluse klientide igapäevased tegevused siduda kohaliku kogukonnaga.

1.2.2. Tulemus

TAT tulemusena on Võisiku Kodus lõpetatud institutsionaalse erihoolekandeteenuse osutamine ja psüühilise erivajadusega inimesed on reorganiseeritud väiksematesse, kuni 30-kohalistesse teenuseüksustesse, kus elatakse kuni 8-liikmelistes peredes.

1.2.3. Vajalikkuse põhjendus

Erihoolekandeteenused on mõeldud psüühilise erivajadusega inimestele. Erihoolekandeteenuseid rahastatakse riigi eelarvest Sotsiaalkindlustusameti kaudu ning riigil lasub ka teenuste arendamise kohtustus. ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni artikkel 19 sätestab puuetega inimeste õiguse „elada kogukonnas ning omada teistega võrdseid valikuid“ ning nõuab, et riik töötaks välja „mitmed kodu-

, elukohajärgsed ja muud kogukondlikud tugiteenused, kaasa arvatud elamise toetuseks, kogukonda kaasamiseks, isolatsiooni ja kogukonnast eraldamise vältimiseks vajalik isiklik abistamine“.

AS-i Hoolekandeteenused hallatav Võisiku Kodu asub Jõgeva maakonnas Põltsamaa vallas Võisiku külas. Võisiku Kodu on suuruselt teine erihooldekodu Eestis, mis on aastakümnete jooksul kasvanud omaette institutsiooniks. Klientide koduks on ühiselamu tüüpi, pikkadest koridoridest ja kahekohalistest tubadest koosnevad osakonnad, kus klientidel ei ole privaatsust, isiklik ruum piirdub voodi ja öökapiga kitsas toas ning ühes osakonnas elab mitukümmend inimest. Toitlustamine toimub suures söögisaalis, etteantud menüü alusel. Igapäevased huvitegevused ja hügieenitoimingud toimuvad kindla graafiku alusel. Klientidel puudub võimalus kaasa rääkida ja valikuid teha. Ligipääs avalikele teenustele, üritustele, õppimis- ja töötamisvõimalustele ning eneseteostuseks sisuliselt puudub. Eraldatud asukoha tõttu on ka psühhiaatri, pereõe ja rehabilitatsiooniteenuste osutamine ning muud aktiveerivad või teraapilised tegevused korraldatud Võisiku Kodus kohapeal, mitte ei kasutata kogukondlikke teenuseid väljaspool institutsiooni. Linnaga halva ühenduse tõttu elavad kliendid eraldatuses, suhtlevad põhiliselt üksteisega ja moodustavad seeläbi isoleeritud kogukonna, mis ei ole ümbritseva kogukonna osaks.

Erihoolekandeteenuseid osutatakse Võisiku Kodus mitmes erineval ajal ehitatud hoones. Mõisahoone on ehitatud 18. sajandi standardite järgi, mistõttu ei ole olemasolevaid ruume võimalik kohandada kodusteks ega kaasaegsetele nõuetele vastavateks eluruumideks. Nõukogude perioodil on hooldekodu järk-järgult laiendatud. Mõisahoonele lisaks on ehitatud kaks 3-korruselist ühiselamutüüpi hoonet ning ravi- ja sööklakorpus. Hooned on omavahel ühendatud pikkade galeriide ja ühenduskorpustega. Võisiku Kodu füüsiline keskkond ei võimalda teenuse osutamise kohandamist deinstitutsionaliseerimise põhimõtteid järgivaks. Nagu meil kõigil, on psüühilise erivajadusega inimestel vajadus privaatse ja koduse eluruumi järele. Võisikul ei ole erivajadusega inimestele võimalik luua kaasaja standarditele vastavat loomulikku elukeskkonda ega uut elukorraldust väiksemas, omavahel sobivamas inimeste grupis.

1.2.4. Eelarve

		Summa	Osakaal
1	**ERFi toetus**	6 375 000	85%
2	**Riiklik kaasfinantseering**	1 125 000	15%
3	**Omafinantseering**	0	0
4	**Eelarve kokku**	7 500 000	100%

1.2.5. Sihtrühm

AS-i Hoolekandeteenused hallatavas Võisiku Kodus ööpäevaringset erihooldusteenust saavad psüühilise erivajadusega inimesed

2. Tegevuse kirjeldus tulemuste saavutamiseks

2.1. Võisiku Kodu reorganiseerimise lõpuleviimine

Tegevuse tulemusena viiakse lõpule Võisiku Kodu reorganiseerimine. Selleks reorganiseeritakse 114 ööpäevaringse erihooldusteenuse teenusekohta ja kuus autismispektri häiretega täiskasvanutele mõeldud ööpäevaringse erihooldusteenuse teenusekohta väiksematesse, peresarnastesse teenuseüksustesse.

Kliendikohad rajatakse spetsiaalselt ööpäevaringse teenuse osutamiseks projekteeritud korter- ja ridamajadesse. Kõikide hoonete projekteerimisel on arvestatud universaalse disaini põhimõtetega. Kortermaja igale korrusele on kavandatud eluruumid kuni 8-liikmelistele peresarnastele gruppidele.

Sama suurele grupile on eluruumid ka igas ridaelamu korteris. Igas korteris on teenusesaajate kasutuses privaatsed magamistoad ning ühiskasutuses köök, elutuba ja vajalikud abiruumid.

Teenuseüksustes on oluline roll CARe metoodikast lähtuval samaväärsel ja üksteist austaval suhtel. Koos poes käimine, abi raviskeemi jälgimisel või vahetu toetus ja juhendamine tööotsingutel, sh töövestlusele minekul ja töötamisel, lähtuvad iga inimese vajadusest ja soovist, milles ja millist toetust ta vajab. Kasutusele võetud tugevatele külgedele ja arengule suunatud lähenemine on näidanud, et see toetab paremini inimese isiklikku ja sotsiaalset taastumist kui seni sotsiaalvaldkonnas laialdaselt kasutusel olnud probleemide tuvastamisel ja sekkumisel tuginev lähenemine.

Tulenevalt Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 6 lõigetest 2 ja 3 jaguneb vald asulateks: külad, alevikud, alevid ja vallasisesed linnad ning linn haldusüksusena. Vabariigi Valitsuse 25. novembri 2004. a määruses nr 335 „Asustusüksuse liigi, nime ja lahkmejoonte määramise alused ja kord“ on sätestatud, et alevik on üldjuhul vähemalt 300 alalise elanikuga tiheasustusega asula ning sellest järgmine asula tasand (viidatud määruses alev ja linn) on üldjuhul vähemalt 1000 alalise elanikuga tiheasustusega asula. Teenuseüksused luuakse asulatesse selliselt, et kõigi erihoolekande teenusekohtade osakaal võib moodustada kuni 10% küla, aleviku, alevi või linna alaliste elanike arvust 01.01.2020 seisuga. Seetõttu peab TAT tegevuse elluviija rajama teenuseüksused asulatesse, kus alaliste elanike arv 01.01.2020 seisuga on vähemalt 300. Juhul kui planeeritud asulas on üks kuni 30-kohaline teenuseüksus juba olemas, peab uue teenuseüksuse loomiseks asula alaliste elanike arv olema vähemalt 1000.

TAT tegevuse tulemusena rajatakse teenuseüksused üle Eesti (sh eraldi teenuseüksus autismispektri häiretega täiskasvanutele), millest vähemalt üks on Tallinna linnas või Harju maakonnas. See aitab luua tingimused minimaalse vajaliku kogukondliku elukorralduse tagamiseks ja paremad eeldused psüühilise erivajadusega isikute ühiskonda integreerimisel.

Lisaks asula alaliste elanike arvule peab TAT toetuse saaja (edaspidi ka TAT tegevuse elluviija) arvestama ka avalike teenuste kättesaadavusega. Kuna erihoolekandeteenuste saajad reeglina isiklikku sõiduvahendit ei oma, on oluline toimiva ühistranspordi lähedus. Samuti tuleb inimestele tagada perearsti nimistusse pääsemine ning võimalus külastada psühhiaatrit ja teisi eriarste. Inimesed soovivad tegeleda erinevate huvialadega, käia raamatukogus, kinos ja teatris. Teenuseüksuse asukoha valikul tuleb nende vajadustega arvestada. Oluline on ka see, et liikumisteed oleksid turvalised ja ligipääsetavad ka liikumisraskustega inimestele.

3. Näitajad

Näitajad	Näitaja nimetus	Algtase	Sihttase (2023)	Selgitus
Rakenduskava tulemusnäitaja	Iseseisvat toimetulekut toetavate teenuste ja ööpäevaringsete institutsionaalsete hooldusteenuste kohtade suhtarv erihoolekandes	1,1	3,6	Panustab otseselt rakenduskava tulemusnäitajasse. TAT tulemusena reorganiseeritakse senisest suurest institutsionaalsest erihooldekodust 120 teenusekohta väiksematesse, peresarnastesse teenuseüksustesse
Rakenduskava väljundinäitaja	Loodud kvaliteetsete teenusekohtade arv	0	120	Panustab otseselt rakenduskava väljundinäitajasse

4. TAT mõju läbivatele teemadele

Toetuse andmise tingimused (TAT) mõjutavad:

Keskkonnahoid ja kliima ☒ jah ☐ ei

Erihoolekandetaristu arendamisega väheneb hoonete kasutusest tingitud negatiivne mõju keskkonnale. Uutele ehitatavatele või rekonstrueeritavatele hoonetele kehtestatud rangemate soojapidavusnõuete tõttu väheneb hoonete kütte-(energia-)kuludega seoses soojatootmisprotsessist põhjustatud koormus keskkonnale. Vastavat muutust rakendamise raames eraldi ei hinnata.

Võrdsed võimalused[1] ☒ jah ☐ ei

Sooline võrdsus (kas TAT lõpptulemus mõjutab meeste ja naiste olukorda ühiskonnas)[2]
☐ jah ☒ ei

TAT tegevuste elluviimisel puudub mõju soolise võrdsuse edendamisele ning see ei sisalda tegevusi, mis panustavad otseselt soolise võrdõiguslikkuse edendamisse. Käskkiri ei panusta soolise võrdõiguslikkuse edendamisse sooküsimuste lõimimise kaudu käskkirja ettevalmistamisse, rakendamisse ja seiresse.

Võrdne kohtlemine
☒ jah ☐ ei

TAT tegevustel on positiivne mõju erivajadusega inimestele võrdsete võimaluste tagamisel. Toetatavad tegevused on otseselt suunatud psüühilise erivajadusega inimeste elukvaliteedi parandamisele ja nende kogukonnas elamise toetamisele. Institutsionaalse erihoolekandeteenuse osutamise lõpetamine ja üleminek väiksematesse, kuni 30-kohalistesse teenuseüksustesse, kus elatakse kuni 8-liikmelistes peredes, tagab puudest tuleneva tegevuspiiranguga inimestele paremad võimalused oma koduses keskkonnas toimetulekuks. Samuti võimaldab see erivajadusega inimestel olla aktiivsemad kogukonna liikmed ning leida ümbritsevas keskkonnas tegevusi, sh tööd või töösarnast tegevust, ja saada vajalikke teenuseid. Hoonete projekteerimisel arvestatakse universaalse disaini põhimõtetega ning kõik teenusekohad peavad vastama ehitusseadustiku § 11 lõike 4 alusel kinnitatava ligipääsetavuse nõudeid reguleeriva määruse tingimustele, et luua hoonetes ja nende ümber ligipääsetav liikumiskeskkond kõikidele sihtrühmadele, sõltumata nende erivajadustest.

Infoühiskond ☐ jah ☒ ei

TAT tegevuste elluviimisel puudub oluline mõju infoühiskonna edendamisele.

Regionaalareng ☒ jah ☐ ei

TAT edukal elluviimisel on mõju regionaalarengule seeläbi, et erihoolekandeteenuste pakkumine piirkondades on ühtlasem. Regionaalarengut mõjutab teenusekohtade liikumine suurematesse keskustesse. Psüühilise erivajadusega inimestele suunatud Võisiku Kodu asub eraldatud kohtas ja teistest inimestest eemal. Võisiku Kodu reorganiseerimine viib teenusekohad väiksematest

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikkel 7. Meeste ja naiste võrdõiguslikkuse edendamine ja mittediskrimineerimine.
[2] Soolise võrdsuse tagamine tähendab naiste ja meeste võrdseid õigusi, kohustusi, võimalusi ja vastutust kõikides eluvaldkondades. Kõik poliitikavaldkonnad, mis lõpptulemusena mõjutavad inimeste olukorda ühiskonnas, mõjutavad ka naisi ja mehi.

asustusüksustest suurematesse. See on otseses seoses sooviga kaasata psüühilise erivajadusega inimesi paremini kogukonda, sh ka tööturule. Suuremate asustusüksuste eelistamine aitab tagada paremini kättesaadavad avalikud teenused. Muu hulgas on tööandjatel lihtsam värvata töötajaid – seda nii teenuseüksustest kui ka loodavates teenuseüksustes töötamiseks. Loodavate teenuseüksuste asukohtade valikul tuleb lähtuda Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 1995. a määrusest nr 159 „Eesti territooriumi haldusüksuste nimistu kinnitamine“ ja riigihalduse ministri 11. oktoobri 2017. a määrusest nr 72 „Asustusüksuste nimistu kinnitamine ning nende lahkmejoonte määramine“. Nimetatud määrustele tuginedes on lubatavate teenuseüksuste asukohtadena arvestatud käesolevas määruses alevikud, alevid ja linnad. Valitsuse määruse alusel on alevik üldjuhul vähemalt 300 alalise elanikuga tiheasustusega asula ning alev ja vallasisene linn on üldjuhul vähemalt 1000 alalise elanikuga tiheasustusega asula.

Riigivalitsemine ☒ jah ☐ ei
Planeeritud tegevuste edukas elluviimine toetab ühtlast arengut ja elukvaliteedi paranemist terves riigis, toetades erivajadusega inimeste paremat kaasamist ühiskonda. Sellega koos areneb kohalike omavalitsuste võime ja pädevus osutada vajalikke sotsiaalteenuseid. Meetme tegevuse raames soodustatakse avalike teenuste osutamisel koostööd erihoolekandeteenuse osutajate, kohalike omavalitsuste ja muude teenuste (sh sotsiaalteenused) osutajate vahel, sest majutusega teenuste pakkumisega kaasneb sageli ka vajadus toetavate ja tugiteenuste järele. TAT väljatöötamisel on tuginetud 2014. aasta septembris kinnitatud erihoolekande arengukavas seatud eesmärkidele.

5. Seos prioriteetse suuna teiste meetmete, TAT-de ja avatud taotlusvoorudega

Seos sama meetme tegevuse teiste TAT-dega

TAT tegevus on osa meetme 2.5 „Hoolekande taristu arendamine, keskkonna kohandamine puuetega inimeste vajadustele vastavaks“ tegevusest 2.5.1 „Erihoolekandeasutuste reorganiseerimine“, mille eesmärk on tagada psüühilise erivajadusega inimestele paremad elamis-, õppimis- ja töötamistingimused.

Meetme tegevuse 2.5.1 esimese taotlusvooru projektid said toetust investeeringute kava alusel, TAT kinnitati sotsiaalkaitseministri 14. septembri 2015. a määrusega nr 42 „Erihoolekandeasutuste reorganiseerimine”. Toetati selliste teenuseüksuste reorganiseerimist, kus vähemalt ühes hoones on enam kui 30 ööpäevaringse erihooldusteenuse teenusekohta, ning uute kogukonnapõhiste erihoolekande teenusekohtade taristu ehitamist, rekonstrueerimist, ostmist või renoveerimist.

Meetme tegevuse 2.5.1 teise taotlusvooru projektid said toetust avatud taotlemisel, TAT kinnitati sotsiaalkaitseministri 6. novembri 2017. a määrusega nr 42 „Meetme tegevuse „Erihoolekandeasutuste reorganiseerimine” toetuse andmise tingimused avatud taotlemisel”. Toetati teenuseüksuste reorganiseerimist ööpäevaringse erihooldusteenuse pakkumiseks kohtumäärusega hoolekandeasutusse paigutatud isikutele Valkla Kodu baasil ja ebastabiilse remissiooniga psüühikahäirega isikutele Viljandi Haigla ööpäevaringse erihooldusteenuse üksuse baasil ning uute erihoolekande teenusekohtade, sealhulgas sotsiaalhoolekande seaduse §-des 87, 94, 97 ja 100 nimetatud teenuste kohtade taristu ehitamist, rekonstrueerimist, ostmist ja renoveerimist.

Seos prioriteetse suuna teiste meetmete TAT-dega puudub.

6. Seos valdkondlike arengukavadega

- Erihoolekande arengukava aastateks 2014–2020.[3] Lähtudes erihoolekandeteenuse kasutajate, nende pereliikmete, esindusorganisatsioonide ja erihoolekandeteenuse osutajate poolt erihoolekandes esile toodud kitsaskohtadest, Eesti poolt 30. mail 2012. aastal ratifitseeritud ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni eesmärgist ning Euroopa Liidu struktuurifondide kasutamisega aastateks 2014–2020 võetud kohustustest on erihoolekande arengukavas püstitatud üldeesmärk: tagada psüühilise erivajadusega täisealistele inimestele võrdsed võimalused eneseteostuseks ning kvaliteetsed ja deinstitutsionaliseerimise põhimõtteid järgivad erihoolekandeteenused.
  Kvaliteetsete erihoolekandeteenuste all peetakse silmas teenuseid, mis lähtuvad Euroopa vabatahtliku sotsiaalteenuste kvaliteedi raamistiku põhimõtetest. Kvaliteetsed sotsiaalteenused on teenused, mis on muu hulgas:
  - kättesaadavad – psüühilise erivajadusega täisealistel on piisavalt võimalusi valida endale sobivaim teenus sobivaimas kohas;
  - juurdepääsetavad – psüühilise erivajadusega täisealistele on tagatud nii füüsiline juurdepääs kui ka asjakohane, erapooletu ja terviklik teave teenuste kasutamiseks;
  - isikukesksed – psüühilise erivajadusega täisealistele mõeldud teenused on kujundatud paindlikult ning lähtuvad isiku ja tema perekonna vajadustest;
  - terviklikud – psüühilise erivajadusega täisealistele välja töötatud sotsiaal-, tervishoiu-, tööturu-, haridus- ja eluasemeteenused on omavahel paindlikult kombineeritavad, võimaldades seeläbi isikukeskset lähenemist ning dubleerimist vältides ressursse säästa.

  Meetme tegevuse 2.5.1 toel lõpetatakse ööpäevaringse teenuse osutamine mitmes suures ja vananenud ebasobivas asutuses. Vastavalt erihoolekande arengukavale väheneb enam kui 30 inimesega teenuseüksuses elavate ööpäevaringset erihooldusteenust saavate psüühilise erivajadusega inimeste osakaal 65%-lt 30%-le.

- Heaolu arengukava 2016–2023.[4] Üldeesmärkide saavutamiseks on arengukavas püstitatud neli alaeesmärki, millest 3. alaeesmärk – inimeste võimalused iseseisvalt toime tulla, kogukonnas elada ning ühiskonnaelus osaleda on tänu efektiivsele õiguskaitsele ja kvaliteetsele kõrvalabile paranenud – keskendub sotsiaalteenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamisele, inimesi ühiskonnaellu kaasavate toetavate teenuste arendamisele ja põhiõiguste kaitsele.

7. TAT rakendamine

7.1. Toetuse saaja õigused ja kohustused

Toetuse saajale kohalduvad perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse (edaspidi *struktuuritoetuse seadus*) §-des 24 ja 26 nimetatud kohustused lisaks käesolevas TAT-s sätestatule. Toetuse saaja peab täitma ka struktuuritoetuse seaduse alusel kehtestatud õigusaktides toetuse saajale sätestatud kohustusi. Ühtlasi on toetuse saaja kohustatud:
7.1.1 esitama RA nõudmisel TAT eelarve jagunemise aastate ja eelarveartiklite kaupa (lisa);
7.1.2 TAT tegevuse kirjelduse muutmise soovi korral esitama RA-le muudatustaotluse;
7.1.3 teavitama RÜ-d, kui TAT-ga samalaadsetele tegevustele on taotletud toetust teistest meetmetest või muudest välisabi vahenditest. RÜ teavitab RA-d;
7.1.4 rakendama TAT-d vastavalt kinnitatud tegevuse kirjeldusele ja eelarvele;
7.1.5 edastama RÜ-le info riigihankega seotud dokumentide kohta järgmiselt:

[3] https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/eesmargid_ja_tegevused/Sotsiaalhoolekanne/Puudega_inimetele/erihoolekande_arengukava_2014-2020.pdf
[4] https://www.sm.ee/et/heaolu-arengukava-2016-2023

7.1.5.1 teavitama kümme tööpäeva enne riigihanke alustamist riigihanke alusdokumentide koostamisest riigihangete registris ning võimaldama juurdepääsuõigused vaatlejana;
7.1.5.2 teavitama riigihanke alusdokumentide muudatustest kümne tööpäeva jooksul nende esitamisest riigihangete registrile;
7.1.5.3 edastama hankelepingu muudatused kümme tööpäeva enne muudatuskokkuleppe sõlmimist;
7.1.6 kinnisasja ostmise korral esitama RÜ-le vastava kulu tõendamiseks kinnisasja turuväärtuse kohta sõltumatu kvalifitseeritud hindaja eksperdihinnangu, mis on väljastatud kuni 90 kalendripäeva enne ostutehingut;
7.1.7 säilitama toetatavate tegevuste elluviimisega seotud dokumente, sh abikõlblikkust tõendavaid dokumente ja muid tõendeid, neli aastat alates sama aasta 31. detsembrist, kui lõppmakse laekus hiljemalt 30. juunil, ja alates järgneva aasta 31. detsembrist, kui lõppmakse laekus pärast 30. juunit;
7.1.8 kooskõlastama RA-ga planeeritud teenuseüksuste asukohad;
7.1.9 tagama 20 aasta jooksul projekti abikõlblikkuse tähtaja lõppemisest erihoolekandetaristu eesmärgipärase kasutamise vastavalt TAT-le, välja arvatud juhul, kui tegevuste muudatused on kooskõlastatud RA-ga;
7.1.10 saama RA-lt nõusoleku enda omandis oleva taristu võõrandamiseks ja tervikuna teisele isikule kasutada andmiseks punktis 7.1.9 nimetatud perioodi jooksul. Nõusolek antakse juhul, kui on tagatud punktis 7.1.9 sätestatud tingimuste täitmine;
7.1.11 vähendab projekti abikõlblikke kulusid projekti vara kasuliku eluea jooksul teenitava puhastulu osa võrra, mis on proportsioonis abikõlblike kuludega projekti kogukuludest.

Toetuse saajal on õigus saada RÜ-lt informatsiooni ja nõuandeid, mis on seotud õigusaktides sätestatud nõuetega ning toetuse saaja kohustustega. Toetuse saajal on vastavalt struktuuritoetuse seaduse § 23 lõike 2 punktidele 1 ja 3 õigus esitada oma seisukohad enne:
1) ettekirjutuse tegemist;
2) finantskorrektsiooni otsuse tegemist.

7.2. Rakendusüksuse õigused ja kohustused

RÜ on kohustatud lisaks struktuuritoetuse seaduse § 8 lõikes 2 loetletud ülesannetele:
7.2.1 teavitama RA-d toetuse kasutamisel esinevatest probleemidest, kui need seavad ohtu meetme eesmärkide saavutamise, tegevuste elluviimise või väljamaksete tegemise;
7.2.2 arvestama abikõlblikest kuludest maha puhastulu vastavalt ühendmääruse § 5 lõikele 2, võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 61 lõike 2 alusel antavat määrust, mis reguleerib diskonteeritud puhastulu arvestamise metoodikat, ning artikli 101 alusel antavat määrust, mis näeb ette kulude ja tulude analüüsi metoodika;
7.2.3 edastama RA-le teadmiseks finantskorrektsiooni otsuse viie tööpäeva jooksul otsuse allkirjastamisest arvates;
7.2.4 tegema projekti üle järelkontrolli viie aasta jooksul pärast projekti lõppmakse tegemist, veendumaks, et projekti elluviimise tulemusena soetatud vara ja rajatud või rekonstrueeritud taristut kasutatakse sihtotstarbeliselt ning projekt ei ole teeninud puhastulu või teenitud puhastulu ei ületa projekti abikõlblikest kuludest maha arvatud puhastulu.

7.3. Rakendusasutuse õigused ja kohustused

7.3.1. RA-l on õigus küsida TAT tegevuse elluviijalt punktis 7.1.1 nimetatud järgmis(t)e eelarveaasta(te) tegevuste eelarve kulukohtade täpsustusi ning põhjendatud juhtudel teha ettepanek kulukohtade korrigeerimiseks.
7.3.2. RA-l on õigus nõuda rajatava erihoolekandetaristu koormamist piiratud asjaõigusega toetuse eesmärgipärase kasutamise tagamiseks.
7.3.3. RA-l on kohustus vaadata läbi toetuse saaja punktis 7.1.2 kirjeldatud muudatustaotlus 25 tööpäeva jooksul ning õigus muudatustaotluse kinnitamisest keelduda.

7.3.4. RA-l on kohustus vaadata läbi toetuse saaja punktis 7.1.8 kirjeldatud taotlust kümne tööpäeva jooksul ning põhjendatud juhtudel jätta planeeritud teenuseüksuse asukoht kooskõlastamata.

7.4. Kulude abikõlblikkus

7.4.1. Kulu on abikõlblik, kui see on põhjendatud, tekib vastavalt Vabariigi Valitsuse 1. septembri 2014. a määruse nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ (edaspidi ühendmäärus) § 2 lõigetele 3 ja 4 ning makstakse vastavalt lõikele 5 ning on kooskõlas ühendmääruse §-s 5 sätestatud puhastulu arvesse võtmise nõuete ning Euroopa Liidu ja Eesti õigusega.
7.4.2. Abikõlblikeks kuludeks loetakse käesolevas TAT-s nimetatud tegevuste elluviimiseks vajalikud kulud, mis vastavad ühendmääruses ja käesolevas TAT-s sätestatud tingimustele.
7.4.3. Abikõlblikud on järgmised käesoleva TAT tegevuse elluviimiseks vajalikud kulud vastavalt TAT punktis 1.2.4 sätestatud osakaalule:
7.4.3.1 projekti ettevalmistamisega seotud kulud (sh analüüsid, uuringud);
7.4.3.2 projektijuhtimise ja omanikujärelevalve kulud;
7.4.3.3 autorijärelevalve kulud;
7.4.3.4 katastrimõõdistamise ja muude maakorraldustoimingute kulud;
7.4.3.5 detailplaneeringu koostamise, ehitusgeoloogiliste ja -geodeetiliste tööde tegemise kulud;
7.4.3.6 projekteerimise kulud;
7.4.3.7 riigihangete tegemise kulud;
7.4.3.8 ehitise ekspertiisi kulud;
7.4.3.9 ehitamise kulud;
7.4.3.10 ehitusprojektis kavandatud ja ehitustöö käigus ehitisse püsivalt paigaldatavate seadmete ja sisustuse soetamise ning väliskeskkonna rajamise kulud;
7.4.3.10 teavitamise kulud;
7.4.3.11 hoonestamata ja hoonestatud maa ostusumma, mis moodustab kuni kümme protsenti projekti abikõlblikest kuludest vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 69 lõike 3 punktile a, ning selle maa omandamisega seotud kulud;
7.4.3.12 ruumide, sh korterite või elamute, ostmise kulud eesmärgiga pakkuda ruumides erihoolekandeteenuseid ning nende ruumide ostmise, remondi ja kohandamisega seotud kulud, mis ei ole punktis 7.4.3.11 nimetatud kulud;
7.4.3.13 ehitise toimimiseks vajalike kommunikatsioonidega liitumise kulud;
7.4.3.14 hoonete ja ruumide ligipääsetavuse tagamiseks vajalike vahendite ning sotsiaalkaitseministri 21. detsembri 2015. a määruses nr 75 „Tervisekaitsenõuded erihoolekandeteenustele ja eraldusruumile“ ette nähtud sisustuse soetamise kulud;
7.4.3.15 reorganiseeritavate teenuseüksuste klientide üleviimise ettevalmistuse kulud (sh lisapersonali värbamise ja koolituse kulud), mis moodustavad kuni 1,5% projekti abikõlblikest kuludest.
7.4.4. Käibemaks on projekti raames abikõlblik kulu, kui on võimalik näidata, et vastavalt käibemaksu reguleerivatele õigusaktidele ei ole projekti raames tasutud käibemaksu sisendkäibemaksuna õigust maha arvata või käibemaksu tagasi taotleda ning käibemaksu ei hüvitata ka muul moel. Käibemaks on abikõlblik juhul, kui käibemaksukohustuslasest toetuse saaja kasutab oma raamatupidamises käibemaksu otsearvestuse meetodit.

7.5. Riigiabi

Käesoleva TAT raames antav toetus ei ole riigiabi.

7.6. Toetuse maksmine

7.6.1. Toetuse maksmisel lähtutakse struktuuritoetuse seaduse §-des 28 ja 29, ühendmääruse §-des 11–14 ja 18 ning käesolevas TAT-s sätestatud tingimustest ja korrast.

7.6.2. Toetuse saaja esitab RÜ-le maksetaotluse e-toetuse keskkonna kaudu vähemalt üks kord kvartalis ja kõige sagedamini üks kord kuus.
7.6.3. Pärast maksetaotluse saamist kontrollib RÜ maksetaotluses esitatud kulude abikõlblikkust ja toetuse saaja kohustuste nõuetekohast täitmist hiljemalt 30 tööpäeva jooksul maksetaotluse laekumisest RÜ-le.
7.6.4. Kui toetuse maksetaotluse menetlemisel ilmneb maksetaotluses puudus, mida on võimalik määratud tähtaja jooksul kõrvaldada, määrab RÜ puuduse kõrvaldamiseks tähtaja vastavalt struktuuritoetuse seaduse § 30 lõikele 2.
7.6.5. RÜ võib maksetaotluse ja ettemakse kasutamise aruande menetlemise osaliselt või täielikult peatada struktuuritoetuse seaduse § 30 lõikes 1 sätestatud alustel.
7.6.6. Toetust makstakse üldjuhul ühendmääruse § 14 lõike 1 punkti 1 alusel.
7.6.7. Toetuse saajale, kes ei ole äriühing, võib põhjendatud juhtudel teha ettemakseid ühendmääruse § 18 lõike 1 punktis 1 kehtestatud tingimustel. Ettemaksena saadud toetuse kasutamise tõendamisel juhindutakse ühendmääruse § 18 lõigetest 9−12. Ühendmääruse § 18 lõike 1 punkti 1 alusel ettemaksete tegemisel ei või ühendmääruse § 18 lõike 2 alusel ettemaksetena välja maksta viimast 5 protsenti määratud toetusest.
7.6.8. Toetus makstakse välja vastavalt TAT punktis 1.2.4 sätestatud toetuse osakaalule abikõlblikest kuludest ja mitte rohkem, kui on määratud toetuse piirsumma.
7.6.9. Korraldusasutus (edaspidi KA) võib kontrollida kulude abikõlblikkust, sealjuures kulu abikõlblikuks lugemise aluseks olevat teavet, dokumente ja muid tõendeid. KA võib kohustada RÜ-d peatama maksetaotluse menetluse osaliselt või täielikult struktuuritoetuse seaduse § 30 lõikes 4 nimetatud juhtudel.
7.6.10. KA keelab RÜ-l toetuse väljamaksmise, kui kulu ei ole abikõlblik. KA võib keelata toetuse maksmise struktuuritoetuse seaduse § 30 lõikes 6 nimetatud juhtudel.
7.6.11. Lõppmakse tehakse pärast kulude abikõlblikkuse, tegevuste elluviimise ja maksete tõendamist ning lõpparuande kinnitamist. Lõppmakse taotlus esitatakse koos lõpparuandega. Viimane väljamakse tehakse pärast lõpparuande kinnitamist RÜ poolt.

7.7. TAT muutmine

7.7.1. Kui ilmneb vajadus TAT tegevusi, tulemust, eelarvet, näitajaid või TAT abikõlblikkuse perioodi muuta, esitab TAT tegevuste elluviija RA-le põhjendatud taotluse e-posti teel.
7.7.2. RA vaatab punktis 7.7.1 viidatud muudatustaotluse läbi 25 tööpäeva jooksul alates taotluse kättesaamisest ja teeb otsuse TAT muutmise taotluse kohta pärast punktis 7.7.4 nimetatud RÜ poolt edastatud ettepanekut ja punktis 7.7.8 nimetatud kooskõlastamist.
7.7.3. Puuduste esinemise korral annab RA TAT tegevuste elluviijale tähtaja puuduste kõrvaldamiseks. Taotluse menetlemise tähtaega võib pikendada puuduste kõrvaldamiseks ettenähtud tähtaja võrra.
7.7.4. RA edastab muutmise taotluse arvamuse avaldamiseks RÜ-le. RÜ-l on õigus teha muudatuste kohta ettepanekuid. RÜ esitatavate ettepanekute tähtaeg kooskõlastatakse RA-ga muudatuste sisust ja ulatusest lähtuvalt.
7.7.5. RÜ võib TAT tegevuste elluviijale või RA-le teha ettepaneku TAT eelarvet muuta, kui TAT seirearuandes esitatud andmetest või muudest asjaoludest selgub, et muudatuse tegemine on vajalik TAT eduka elluviimise tagamiseks.
7.7.6. TAT tegevuste elluviija ei saa TAT muutmist taotleda sagedamini kui üks kord 12 kuu jooksul, välja arvatud juhul, kui on olemas RÜ nõusolek.
7.7.7. RA võib TAT-d muuta, kui selgub, et muudatuse tegemine on vajalik TAT edukaks elluviimiseks või TAT tegevuste elluviijal ei ole toetuse kasutamist ettenähtud tingimustel võimalik jätkata. Kui TAT rakendamisel on kalendriaasta lõpu seisuga tekkinud eelarveliste vahendite jääk, on RA-l õigus vähendada TAT kogueelarvet kalendriaasta kasutamata jäänud eelarve summa ulatuses või kantakse jääk järgmisesse kalendriaastasse.
7.7.8. TAT muutmine kooskõlastatakse reeglina KA-ga, Rahandusministeeriumiga, valdkondlikku komisjoni kuuluva rakendusasutusega ja teiste rakendusasutustega, kes vastutavad sama prioriteetse

suuna meetme, meetme tegevuste või meetme tegevuste kogumi rakendamise eest. Peale kooskõlastamist esitab RA TAT tegevuste kirjelduse ja eelarve ministrile kinnitamiseks. RA edastab kinnitatud TAT RÜ-le.
7.7.9. TAT muutmiseks punkti 7.7.1 tähenduses ei loeta TAT lisas näidatud toetuse ja riikliku kaasfinatseeringu muutumist aastati (punkt 7.1.1) tingimusel, et TAT kogutoetuse summa ja määr ei muutu.
7.7.10. Eelnevalt RA-ga kirjalikult kooskõlastades ei eelda kinnitatud eelarve muutmine TAT muutmist tingimusel, et TAT kogutoetuse summa ja osakaal ei muutu, kui kinnitatud eelarve kuluridasid ei muudeta ühe kalendriaasta jooksul kumulatiivselt rohkem kui 15%.

7.8. Toetuse kasutamisega seotud teabe ja seirearuannete esitamine

7.8.1. Toetuse saaja esitab RÜ-le iga aasta 20. jaanuariks 31. detsembri seisuga ja 20. juuliks 30. juuni seisuga projekti vahearuande e-toetuse keskkonna vahendusel.
7.8.2. Toetuse saaja esitab RÜ-le projekti lõpparuande 30 kalendripäeva jooksul alates TAT tegevuste abikõlblikkuse perioodi lõppkuupäevast, kuid kõige hiljem 31. oktoobriks 2023.
7.8.3. Kui projekti vahearuande ja lõpparuande esitamise vahe on vähem kui kuus kuud, esitatakse ainult projekti lõpparuanne.
7.8.4. RÜ kontrollib 20 tööpäeva jooksul vahe- või lõpparuande (edaspidi koos seirearuanne) laekumisest, kas TAT seirearuanne on nõuetekohaselt täidetud.
7.8.5. Kui seirearuandes puudusi ei esine, kinnitab RÜ TAT seirearuande e-toetuse keskkonnas viie tööpäeva jooksul.
7.8.6. Seirearuandes puuduste esinemise korral annab RÜ TAT tegevuste elluviijale vähemalt kümme tööpäeva puuduste kõrvaldamiseks ning RÜ kinnitab TAT seirearuande viie tööpäeva jooksul peale puuduste kõrvaldamist.

7.9. Finantskorrektsioon

7.9.1. RÜ teeb finantskorrektsiooni otsuse ning toetus nõutakse tagasi vastavalt struktuuritoetuse seaduse §-des 45–47 ja ühendmääruse §-des 21–23 sätestatule.
7.9.2. Toetus makstakse tagasi vastavalt struktuuritoetuse seaduse §-s 48 sätestatule. Toetuse tagasimaksmist võib ajatada ühendmääruse §-s 24 sätestatud tingimustel.
7.9.3. Kui toetust tagasimaksmise tähtpäevaks tagasi ei maksta, peab toetuse saaja maksma viivist vastavalt struktuuritoetuse seaduse §-s 49 sätestatule.

7.10. Vaiete menetleja

RA otsuse või toimingu vaide menetleja on RA. RÜ otsuse või toimingu vaide menetleja on RÜ.

8. Riskide hindamine

Risk	Tegevus riskide maandamiseks
ERFi toetusega ei ole võimalik TAT tegevusi täielikult ellu viia	• TAT tegevuste elluviimise eelarve on läbi mõeldud, selle koostamisel on tuginetud asjakohastele prognoosidele ja kaasatud on erialaspetsialiste
TAT tegevuste eesmärke ei ole võimalik abikõlblikkuse perioodil ellu viia	• Tegevuskavasse on planeeritud ajaline puhver võimalike probleemide ja viivituste lahendamiseks, tegevuskavast peetakse kinni • Osapoolte vahel toimub probleemide vältimiseks aktiivne koostöö ja kommunikatsioon • Kõik vajalikud tegevused tehakse ja lubade taotlused esitatakse õigeks ajaks, tegevustega ei viivitata

Hangete luhtumine, vaidlused hangetes	• TAT tegevuste elluviija kaasab pädevad juristid, hankespetsialistid • Hanke eelteade avaldatakse riigihangete registris • Hankes ei ole piiravaid tingimusi, hange on kooskõlas riigihangete seaduses sätestatuga • Hanke luhtumise korral on TAT tegevuste elluviija arvestanud tegevuste ajakava planeerimisel puhverajaga, esimesel võimalusel kuulutatakse välja uus hange • Hanke ajakavas on võimaluse korral arvestatud täiendava ajakuluga võimalike vaidlustuste lahendamiseks
Finantskorrektsioon	• TAT tegevuste elluviija järgib riigihanke alusdokumentide koostamisel riigihangete seadust • TAT tegevuste elluviija edastab vajalikud hankedokumendid TAT-s sätestatud korras RÜ-le ülevaatamiseks
Rekonstrueerimise ja ehitusmahtude alahindamine, projekteerimis- ja ehituskvaliteedi etteantud normidele vastavuse tagamine	• TAT tegevuse elluviija on planeerimisel kaasanud pädevad eksperdid • Tehakse projektiekspertiisi ja autorijärelevalvet • Tehakse omanikujärelevalvet • Võimalikud probleemide arutatakse varakult läbi, koostöös osapooltega leitakse sobivad lahendused • TAT tegevuste elluviimisel on arvestatud puhverajaga, et lahendada ootamatuid probleeme
Personalirisk TAT tegevuste elluviija projektimeeskonnas	• Kogu projektiga seotud info dokumenteeritakse ning tehakse projektimeeskonnale kättesaadavaks
Teenusekohtade reorganiseerimisel ei järgita deinstitutsionaliseerimise põhimõtteid	• TAT tegevuse tulemusena luuakse kuni 30-kohalised teenuseüksused, kus inimesed elavad kuni 8-liikmelistes peresarnastes gruppides.
Teenuseüksuste asukohad ei ole kooskõlas meetme tegevuse eesmärkidega, arvestatud ei ole avalike teenuste kättesaadavusega	• TAT tegevuse elluviija kooskõlastab teenuseüksuste asukohad RA-ga, sh arvestab TAT tegevuse elluviija TAT-s sätestatud tingimusi
Kogukonna vastuseisu tõttu takerdub ehitustegevus	• TAT tegevuse elluviija tutvustab koostöös KOV-iga üksuse tulevast asukohta ümbritsevale kogukonnale planeeritava erihoolekandeteenuse üksuse toimimist, teenuse sihtrühma ja soovi olla osa kogukonnast
Teenuseüksuste asukohtadesse ei leita sobilikku personali	• TAT tegevuse elluviija kooskõlastab teenuseüksuste asukohad RA-ga, sh arvestab TAT tegevuse elluviija TAT-s sätestatud tingimusi

Lisa. TAT finantsplaan ja eelarve kulukohtade kaupa